

ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ У ГРУЗІЇ

(представлено к.ф.н. доц. Яциком С.П.)

Грузія розташована в центральній і західній частині Південного Кавказу, її сусідами з півночі є Російська Федерація, зі сходу Республіка Азербайджан, з півдня Республіка Вірменія, на південному заході Туреччина. На заході територія Грузії омивається водами Чорного моря.

Недавня історія: незалежна республіка 1918—1921, в 1921 році в результаті Тифліській операції в республіці була встановлена радянська влада. Входила разом з Вірменією й Азербайджаном в Закавказьку республіку в 1922—1936. В серпні-вересні 1924 року в республіці відбулось антирадянське, так зване «Серпневе повстання», але воно було придушене силами Червоної армії та ЧК. Починаючи з 1980-х почався підйом національного руху за незалежність; абхазі вимагали відділення від Грузії, почалися безладдя на етнічному ґрунті в 1989. У вересні 1989 Грузія оголосила про політичний і економічний суверенітет. У 1990 Південна Осетія оголосила себе незалежною, що не було прийнято. Правляча Комуністична партія Грузії заявила про вихід із КПРС і про свою автономію. У 1991 Грузія оголосила себе незалежною. У 1992 увійшла до складу ООН, була прийнята в члени Конференції по безпеці і співробітництву в Європі. Колишній міністр закордонних справ СРСР Едуард Шеварнадзе став тимчасовим президентом. В Абхазії продовжуються воєнні дії між грузинськими й абхазькими військами. Продовжуються безладдя в Південній Осетії.

На 1 січня 2009 року чисельність населення становить 4385,4 тисячі осіб, з яких етнічних грузинів 83,8 %, азербайджанців 6,5 %, вірмен 5,7 %, росіян 1,5 %, інших 2,5 % (2007). Грузинська мова поширена серед 71 % населення, російською мовою розмовляють 9 %, вірменською 7 %, азербайджанською 6 %, іншими 7 %.

Державною мовою Грузії є Грузинська мова, вона належить до картвельської групи іберійсько-кавказьких мов, в яку входять також мегрельська, сванська та лазська мови, має унікальний алфавіт, що використовується з найдавніших часів, він налічує 33 літери (5 голосних і 28 приголосних). Понад 98 % етнічних грузинів вважають грузинську мову рідною. Вона широко використовується в економічному, політичному і культурному житті країни. Згідно з Конституцією Грузії в Абхазькій автономії офіційною мовою також є абхазька.

Грузія – промислово-аграрна країна, що розвивається. Основні галузі промисловості: сталеплавильна, авіаційна, машинобудівна, електромоторна, текстильна, хімічна, винна. Тр-т: залізничний, автомобільний, морський, трубопровідний. Гол. морські порти: Батумі, Поті. Головний аеропорт країни – Тбілісі. Завдяки географічному положенню між Європейською Росією і Азією територія Грузії має важливе транзитне значення, особливо для виходу сусідніх Азербайджану і Вірменії до Чорного моря.

Грузія – унітарна напівпрезидентська республіка з трьома гілками влади: законодавчою, виконавчою та судовою.

Президент є главою держави, має прерогативу у визначенні напрямків внутрішньої та зовнішньої політики держави, а також у сфері оборони та безпеки. Обирається шляхом всенародного голосування строком на 5 років. Одна і та ж особа може бути обрана президентом не більше двох разів поспіль. Президент – Георгій Маргвелашвілі (з 17 листопада 2013 р.). Відсоток отриманих голосів – 62,12 % у першому ж турі.

Законодавча влада. Однопалатний парламент у складі 150 депутатів (по 77 за пропорційною і 73 за мажоритарною системами). Останні вибори – 1 жовтня 2012 року. Депутати представляють 2 політичні фракції: провладна партія «Грузинська мрія – Демократична Грузія», Єдиний Національний Рух, Спікер Парламенту – Іраклій Кобахідзе.

Виконавча влада. Глава держави – президент, який є безпосереднім керівником для силових міністерств уряду. Уряд на чолі з прем'єр-міністром. Прем'єр є керівником всіх інших міністерств. Президентом визначається кандидатура на пост прем'єр-міністра, який за погодженням з президентом формує список кандидатів до складу уряду. Склад уряду подається президентом до парламенту на затвердження. Чинний Уряд Грузії сформовано в грудні-січні 2015-16 років. Прем'єр-міністр Грузії – Георгій Квірікашвілі (з 30 грудня 2015 року), колишній Міністр закордонних справ країни. Він став третім очільником уряду після Бідзіні Іванішвілі й Іраклі Гарібашвілі відтоді як коаліція Грузинська мрія очолила владу наприкінці жовтня 2012 року. Міністр закордонних справ Грузії – Міхеїл Джанелідзе.

Судова влада: Конституційний суд, Верховний суд та місцеві суди (міські, районні). Судді Конституційного суду призначаються на паритетних засадах, по 3 члени за квотами Президента, Парламенту та Верховного суду. Судді Верховного суду призначаються парламентом за квотою президента та голови Верховного суду. Інші судді обираються Парламентом.

Ієрархія джерел грузинського права складається з: Конституції, органічних та звичайних законів Парламенту, укази Президента, підзаконні акти міністерств та відомств, органів місцевого самоврядування.

Також в грузинському праві існує інститут надзвичайного законодавства, основний принцип якого полягає в тому, що в час надзвичайного стану декрети Президента мають силу закону та діють до припинення надзвичайного стану (п.9 ч.1 ст.73).

Ч. 2 ст. 6. говорить – «Законодавство Грузії відповідає загально визнаним принципам і нормам міжнародного права що не суперечать Конституції Грузії, конституційній угоди міжнародних договорів або угод Грузії та мають переважну юридичну силу по відношенню до внутрішньодержавних нормативних актів».

Також силу джерел права мають рішення Конституційного суду, який може анулювати будь-яку норму підзаконного акту або ж самого закону.

Звичай у Грузії можуть застосовуватися лише тоді, коли вони не заважають публічному порядку та не суперечать загально визнаним нормам права та моралі, як це викладено у п.4 ст. 2 ЦК Грузії.

Гадаю, що головною особливістю держаної служби в Грузії є її повне реформування і вдосконалення, а також переймання досвіду з європейських країн, наприклад:

Важливим при оновленні законодавства та підвищенні ефективності правозастосування є виважене використання зарубіжного досвіду, перевіреного практикою. Особливо це стосується досвіду тих країн, які мають з Україною спільне минуле та схожі проблеми у сфері державного будівництва та його правового забезпечення, зокрема Грузії, де нещодавно також проведено реформу у сфері кримінальної юстиції і прийнято нову редакцію КПК (набрав чинності з 2010 р.). Сьогодні одним із провідних та впливових правоохоронних відомств Грузії є саме Міністерство внутрішніх справ, яке має стійкі позиції та значний авторитет як у загальній системі органів державної влади, так і серед грузинського населення. Основні та найбільш радикальні організаційні зміни в МВС Грузії відбулися протягом 2005–2007 рр. Водночас таке реформування здійснювалося системно, поступово у кілька етапів шляхом оптимізації структурних підрозділів з одночасним скороченням управлінського апарату, реорганізацією системи комплектування кадрів, оновленням матеріально-технічної бази, подоланням корупції у всіх ланках правоохоронних органів.

Особливе значення для керівництва Грузії набули заходи, спрямовані на ліквідацію виявів організованої злочинності на чолі з так званими “авторитетами” та “зłodіями в законі” (у службовій картотеці МВС Грузії наприкінці 2000-х років містилися дані про 349 “зłodіїв у законі”, які діяли на території країни, що становило близько третини від усіх “авторитетів” пострадянського простору) [9]. З метою посилення боротьби з організованою злочинністю запроваджено нове законодавство, розроблене з урахуванням досвіду США та Італії (у грузинському законодавстві офіційно закріплено такі поняття, як “зłodій у законі”, “кримінальний світ”, “розборка” та “член кримінального світу”). Запроваджено також дієвий механізм та спрощену процедуру притягнення до кримінальної відповідальності таких представників “професійного” злочинного світу, що дало змогу правоохоронним органам фактично подолати організовану злочинність на грузинській території. Загалом, проведення зазначених заходів сприяло суттєвому зниженню рівня злочинності в країні. Одночасна об’єктивна реєстрація всіх заяв і повідомлень про злочини позначилася на зростанні довіри громадян до поліції, ступінь якої кореспондується з аналогічними показниками в розвинутих європейських країнах. Сьогодні одним із провідних та впливових правоохоронних відомств Грузії є саме Міністерство внутрішніх справ, яке має стійкі позиції та значний авторитет як у загальній системі органів державної влади, так і серед грузинського населення. Основні та найбільш радикальні організаційні зміни в МВС Грузії відбулися протягом 2005–2007 рр. Водночас таке реформування здійснювалося системно, поступово у кілька етапів шляхом оптимізації структурних підрозділів з одночасним скороченням управлінського апарату, реорганізацією системи комплектування кадрів, оновленням матеріально-технічної бази, подоланням корупції у всіх ланках правоохоронних органів.

Це невелика лише капля в морі яку я можу оголосити щодо особливості і ефективності державної служби в країні Грузія , хочу сподіватися на те , що таке ж саме реформування піде і мої країні лише на користь.

Список використаних джерел:

1. *Правовые системы стран мира: Энциклопедический справочник. Под ред. Сухарева А.Я. 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Норма, 2003. – 944 с.*
2. *Конституція Республіки Грузія.*
3. *Ясь О. В. Грузія (Сакартвело) // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наук. думка, 2004. — Т. 2 : Г— Д. — С. 226. — ISBN 966-00-0405-2.*
4. *М. Залдастанішвілі, А. І. Шушківський. Грузія // Енциклопедія сучасної України : у 30 т. / ред. кол. І. М. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. — К., 2003—2016. — ISBN 944-02-3354-X. пошук онлайн.*
5. *Фаринник В. І. Концептуальні положення реформування досудового слідства в Україні / В. І. Фаринник // Організаційно-правові питання реформування досудового слідства в Україні : матеріали всеукр.наук.-практ. конф., 13 груд. 2002 р. — Донецьк : ДІВС, 2003. — С. 184.*
6. *Грошевий Ю. М. Проблеми удосконалення законодавства, що регулює кримінально-процесуальну діяльність / Ю. М. Грошевий // Вісник Академії правових наук України. — 2003. — № 2–3. — С. 686–696.*
7. *Лобойко Л. М. Методи правового регулювання у кримінальному процесі України : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.09 / Лобойко Леонід Михайлович. — Д., 2006. — 372 с*
8. *Глонти Г. Профессиональная преступность в Грузии (воры в законе) : [моногр.] / Г. Глонти, Г. Лобджанидзе. — Центр по изучению транснациональной организованной преступности Американского университета, 2004. — 224 с*

БЕЗПАЛЬКО Дмитро Анатолійович – студент 2 курсу Житомирського державного технологічного Університету, спеціальність «Публічне управління та адміністрування».